

НАРОДНІ СВЯТА І ОБЯДИ

Юліан Катрій

ВСЕНАРОДНІ УКРАЇНСЬКІ СВЯТА НА ВШАНУВАННЯ СВЯТОЇ КНЯГИНИ ОЛЬГИ І СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

Свята княгиня Ольга

“Радісно празнуємо у світлому дні твоєї святої смерті, Ольго богомудра, засилаючи молебну пісню до Христа, що вінчав тебе вінцем нетлінним”.

(Канон св. Ольги)

Жа небозводі Святих Христової Церкви наче зорі сяють різні Святі українського народу. Поміж ними особливим світлом святості ясніє княгиня Ольга, що її пам'ять відзначаємо 11-го липня. Наш літопис “Повість временних літ” величає Ольгу такими словами: “Вона предтеча християнської землі, як рання зірниця перед сонцем і як зоря перед світанком... Вона перша від Русі ввійшла в царство небесне, тому руські сини хвалять її як начальницю, бо й по смерті вона молить Бога за Русь”.

Свята Ольга – це перша християнка на великокняжому престолі Києва, перша просвітелька й учителька християнської віри на Русі-Україні. Її охрищення отворило широкий шлях до християнізації нашої держави. Тут поглянемо на особу св. Ольги, на значення її хрищення та на її культ в нашому народі.

Свята Ольга – незвичайна особистість

Св. Ольга належить до найсвітліших жіночих постатей нашої княжої держави. Вона визначилася світлим характером, сильною волею та надзвичайною мудрістю у володінні нашої держави. Це жінка з великим державницьким умом. Наш літопис називає її “наймудрішою серед усіх людей”.

По смерті свого мужа князя Ігоря (–945) Ольга довгі роки сильною рукою правила великою державою від імені свого малолітнього сина Святослава. “Нікому з володарів, – каже історик Наталія Полонська-Василенко, – не присвятив наш літопис стільки уваги, як Ользі, що протягом двох десятиріч виступає в ореолі мудрості й жіночого чару” (Історія України. Том 1, ст. 101).

Велика мудрість св. Ольги виявилася і в тому, що вона прийняла християнську віру і через те сильно піднесла авторитет і своєї особи і своєї держави в очах Візантії та християнських володарів Західної Європи. “Княгиня Ольга, – каже історик Микола Чубатий, – стоїть дійсно на пе-

рехресті релігійної та культурної історії Руси-України” (Історія Християнства на Руси-Україні. Том 1, ст. 186).

Наша Церква у своїм богослужінні у дні її празника величає Ольгу такими похвалами: “наче сонце засяла нам твоя преславна пам’ять, Ольго богомудра, мати князів руських, Христова мізинице... Ти наша велич і похвала, Ольго богомудра, бо тобою ми визволилися від ідолського обману... Сильна, наче львиця, одягнена силою св. Духа...”

Чиста наставнице закону й Учителько Христової віри, прийми похвалу від недостойних рабів, і молися до Бога за нас, що свято празнуємо твою пам’ять”.

Хрищення святої Ольги

Різні були спонуки, що склонили св. Ольгу прийняти християнську віру. Сюди належать передусім політичні, культурні й торговельні зносини Русі з християнською Візантією та християнськими державами Заходу. Вже за часів князя Олега (–912) були в Києві й на Русі варяги-християни, а за князя Ігоря вони мали свою церкву св. Іллі в Києві. В цій-то церкві християни-дружинники, підписуючи мирний договір з Візантією 944 року, присягали князеві Ігореві, мужеві Ольги. Ольга бачила також чесне і високо моральне життя християн, що були в Києві. Тож нічого дивного, що і в неї зродилося бажання стати християнкою. Проф. М. Чубатий про мотив Ольги прийняти Христову віру каже: “Немає сумніву, що її вроджена інтелігенція обсервувати світ, окружуючий Русь, та її зносини з християнами, яких у Києві було багато, особливо варяг, довели її поволі на шлях до християнства” (Цит. твір, ст. 174).

Дата хрищення Ольги по сьогодні з’ясована. Наш літопис говорить, що Ольга христилася в Царгороді 955 року. Грецькі джерела, широко описуючи про її побут у Царгороді 955 і опісля 957 роках, про її хрищення нічого не згадують. Таку важливу подію, як хрищення володарки Русі вони не могли б були поминути мовчанкою. Більшість істориків є тієї думки, що Ольга охристилася в Києві в 954–955 роках і вже як християнка була потім з великим почтом у Царгороді.

Християнська віра витиснула глибокий вплив на особисте життя Ольги і її оточення. Тепер вона творить багато діл милосердя. Деякі свідоцтва кажуть, що вона мала збудувати в Києві церкву св. Софії і дати гроші на будову церкви св. Трійці у Пскові. В 959 році вона посилала посольство до німецького короля Оттона I. Західні літописи подають, що вона просила в нього єпископа і священників.

Старання Ольги навернути і свого сина Святослава на християнську віру не увінчалось успіхом. У “Повісті временних літ” про це читаємо: “Ольга, живучи зі своїм Святославом, навчала його потреби охриститись, і він того не притримувався, ані не приймав до своїх ушей... Ольга часто говорила: “Я, мій сину, Бога пізнала і радуюся, коли ж і ти пізнаєш, то пічнеш радуватися”. Він же не звертав уваги на те, говорячи: “Як я можу новий закон прийняти один? А дружина моя пічне з цього сміятися”. Вона ж говорила до нього: “Коли ти охристишся, всі будуть робити те саме”. Він же не послухав матері, творячи звичаї поганські. Одначе Ольга таки любила свого сина Святослава, говорячи: “Нехай буде воля Божа. Коли господь схоче помилувати мій рід та руську землю, хай вложить їм у серце навернутися до Бога, як і мені дарував Бог”. І не говорячи, молилася за свого сина кожної ночі й кожного дня, виховуючи сина свого до його мужеськості та його росту. Хоча не вдалося Ользі навернути свого сина, то все-таки її вплив на нього був великий. “Одне Ольга осягнула, – завважує історик М. Чубатий, – а саме, що її син Святослав був толерантний для християн і лояльний до неї як до своєї матері. Мимо розходжень у вірі в

Свята княгиня Ольга.
Ікона митця Михайла Дмитренка
в церкві св. Василіан у Дітроїті –
Гемтремку.

інших справах до самої смерті був він добрим та відданим сином. Ольга ж справу його навернення, як ми читали в Повісті, віддала вповні на Божу волю” (Цит. твір, ст. 182).

Немає сумніву, що Ольга, ставши християнкою, бажала, щоб і її народ прийняв Христову віру, та однак, з огляду на тодішні політичні обставини в державі, вона не важилась приступити до загального хрищення своїх підданих. Це зробив її внук св. Володимир Великий.

Про життя з віри в Ольги свідчить її остання воля, де вона просить, щоб похоронити її християнським звичаєм і на її гробі не справляти поганської тризни. Померла вона у глибокій старості 969 року, маючи близько 75 років життя.

Св. Володимир Великий коло 1000 року переніс тіло Ольги до новозбудованої Десятинної церкви за київського митрополита Леонтія (992–1008). Монах Яків пише, що в труні було віконце, через яке можна було бачити нетлінне тіло Ольги. В часі нападу монголів моші Ольги були сховані під руїнами Десятинної церкви. Митрополит Петро Могила, відбудовуючи

1635 року невелику церкву на руїнах Десятинної, був віднайшов моші св. Ольги й вони спочивали там до XVIII сторіччя. На приказ московського Святішого Синоду вони були знову сховані та їхнє місце нікому невідоме.

Культ св. Ольги в народі

Княгиня Ольга довгий час по своїй смерті не була канонізована. Ані літописець, ані Монах Яків нічого не згадують про святкування пам'яті св. Ольги, хоч обидва вони говорять, що при перенесенні її моші за Володимира Великого її тіло було нетлінне.

Культ св. Ольги і празнування дня її смерті вже були в нашій Церкві ще до приходу монголів. Виглядає також, що і чуда діялися за її молитвами, бо її ім'я було поміщене у список Святих десь у XII віці. Про празнування пам'яті Ольги ще в домонгольській добі довідуємося з трьох збережених списків сербського Прологу з XIII–XIV століття. Ті списки були переписані з болгарського тексту, що був відписом з руського оригіналу. В тих списках є подані життєписи руських Святих київської митрополії, що їх празники були установлені ще до нападу монголів. Між тими Святими є також життєпис княгині Ольги, який кінчиться словами: “Ольго, не переставай молити Бога за тих, що почитають день твого упокоєння”. Згаданий сербський Пролог подає день смерті Ольги на 11 липня.

Годі щось певного сказати, чи осібна служба в честь св. Ольги вже була в домонгольській добі, бо до нас з того часу нічого не дійшло. Теперішня служба її празника походить з половини XV століття.

Постать св. Ольги, як володарки, кількома словами влучно окреслює історик Наталія Полонська-Василенко: “підсумовуючи відомості про Ольгу, – каже вона, – треба визнати, що її постать та правління заслуговують на найбільшу увагу. Влучно схарактеризував її М. Грушевський: “Держала сильною та зручною рукою державну систему й не дала її ослаб-

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

На клич її, у сиву давнину,
Неначе повінь із степів мутну,
Дружинники в бсях великих
Спиняли печенігів диких,
І в хижих хашах ворога долав
Хоробрий син і воїн Святослав!
В добу поган, як темна ніч, німу
Вона залишила глуху пітьму
І увійшла у христосяйне світло...

Тоді до хмар торкнувся храм Іллі –
За долю української землі
Із уст її плинула молитва!
Пресвітле сонце в небесах розквітло,
Коли Вона у радісним привіті,
Із гір високих, над святим Дніпром,
Народ хрестила осяйним хрестом –
Княгиня – перша королева в світі!

Микола Шербак

нути ні розвалитися”. Вона наладнала дипломатичні відносини з двома наймогутнішими імперіями Європи, представниками культури Середньовіччя. Охрищення Ольги, яке залишилося її приватною справою, дало підстави називати її “світанком перед сонцем”, а сучасникам її внука Володимира казати, що вона була “наймудрішою серед чоловіків” (Твір цит., ст. 105).

Святий Володимир Великий

“Прийдіть, вірні, заспіваймо духовну пісню і прославмо Христа, який світло прославив чесного Володимира Великого Князя”.

(Канон утрени празника)

Поміж великими і світлими мужами нашої княжої держави Святий Володимир Великий наче сонце сяє своєю невмирущою славою, величчю і заслугами. В історії Русі-України він записався золотими літерами не тільки як могутній і розумний Володар, але передусім як Христитель, Просвітитель і ревний Апостол християнської віри. Св. Віра, що її він прийняв у візантійському обряді, стає з часом серцем і душею нашого народу й держави. Вона ставить наш народ на сильній моральній базі. Вона стає основою нашої культури, звичаїв і обичаїв. Вона завжди була великою моральною силою для нашого народу. Наш народ довгі-довгі сторіччя жив і кріпився, тією ж вірою він і сьогодні живе і кріпиться в неволі безбожного комунізму. І в тому якраз превелика заслуга св. Володимира Великого, що дав нашому народові прецінний скарб св. Віри. Він у серцях нашого народу вічно житиме як його Христитель. Апостол і Святий.

Володимир Великий – христитель Русі-України

Християнська віра не була чимось чужим і незнаним для Володимира Великого. В Києві вже за князя Ігоря були християни і мали свою церкву. Християнкою була його бабка, св. Княгиня Ольга, яка його виховувала. Св. Ольга задля різних рацій не важилася завести Христову віру у своїй державі. Те, чого вона не доконала, те доконав її онук, Володимир Великий. Він не тільки сам прийняв св. Хрищення, але також охрестив і весь наш народ. Тим актом він поставив нашу державу нарівні з християнськими народами Сходу й Заходу.

Князь Володимир рішився прийняти св. Віру не із Заходу, але зі Сходу, у візантійському обряді, бо як з Візантією, так і з Болгарією в'язали його тісні політичні, культурні й економічні зв'язки. Він відчув своєю душею, що християнська віра у візантійському обряді найкраще відповідає психиці і ментальності нашого народу. Крім того, ця віра несла із собою

богослужбу і св. Книги у мові, зрозумілій для народу. — Володимир Великий, як подає наш Літопис, прийняв св. Тайну Хрищення 988 року і на св. Хрищенні дістав ім'я Василя.

Охристиншись сам та знищивши поганські ідоли, князь Володимир найперше охристинив своїх 12-ох малолітніх синів при джерелі на місці, що по сьогодні знає в Києві під іменем Хрещатика. На його приказ охристинився столичний город Київ та весь народ. "Він наказав, — каже митрополит Іларіон, — по всій своїй землі христитися в ім'я Отця і сина і Св. Духа, щоб явно і голосно славилася по всіх городах ім'я Св. Трійці, та щоб усі сталися християнами: малі й великі, раби й свобідні, молоді й старі, бояри і прості, багаті і вбогі. І ні один чоловік не противився його благочестивому повелінню. Христилися, якщо хтось і не з любові, то із страху до того, хто наказав... І в одному часі вся наша земля стала славити Христа з Отцем і Св. Духом... Він навернув з блудної дороги ідолопоклонства не одного чоловіка, і не десять городів, але всю свою область". (Митр. Макарій: Історія Руської церкви. Том 1, ст. 5).

Св. Володимир Великий відійшов до вічності 15 липня 1015 року. І був похований у Десятинній церкві, в каплиці св. Климента, де вже спочивала його жінка Анна, що померла ще 1011 року.

Володимир Великий — апостол св. віри

Володимир Великий не тільки прийняв св. віру і охристинив увесь народ, але також став її ревним апостолом. Його головне завдання по охрищенні це справа церковної ієрархії, священників, будови Божих храмів та християнської просвіти. В 989 році, це є наступного року по своїм хрищенні, він приступає до будови церкви в честь Успіння Пресв. Богородиці, званої також Десятинною, бо на її удержання він був призначив десятину своїх княжих приходів. Будовою тієї церкви він започаткував будову ряду Божих храмів у Києві і по всій Русі. Митрополит Іларіон у своїм "Слові" про це так каже: "По всій руській землі він здвигнув церкви Христові і поставив Йому служителів". А Монах Яків, сучасник Преп. Теодосія Печерського, у своїй "Похвалі" в честь князя Володимира пише: "Всю руську землю і всі городи він украсив святими церквами".

Християнська віра мала особливо благодатний вплив на серце, душу і характер Володимира. Він тією вірою переймається до глибини, нею живе і її практикує у щоденному житті. Його життєписці однозгідно підкреслюють, що християнська віра основно змінила його життя. Монах Яків про нього каже: "А блаженний князь Володимир усім серцем і всією душею Бога полюбив і Його заповіді цинив і зберігав". На першому місці видніє в нього тепер любов ближніх, яка проявляється передусім у різних ділах милосердя. Митрополит Іларіон у своїм "слові" ось так славить його діла милосердя: "Ти давав милостиню тим, що просили, одягав нагих, кормив голодних і спрагнених, помагав недужим, викуплював задовжених, освободжу-

Християнська віра мала особливо благодатний вплив на серце, душу і характер Володимира. Він тією вірою переймається до глибини, нею живе і її практикує у щоденному житті. Його життєписці однозгідно підкреслюють, що християнська віра основно змінила його життя. Монах Яків про нього каже: "А блаженний князь Володимир усім серцем і всією душею Бога полюбив і Його заповіді цинив і зберігав". На першому місці видніє в нього тепер любов ближніх, яка проявляється передусім у різних ділах милосердя. Митрополит Іларіон у своїм "слові" ось так славить його діла милосердя: "Ти давав милостиню тим, що просили, одягав нагих, кормив голодних і спрагнених, помагав недужим, викуплював задовжених, освободжу-

*Св. Володимир Великий.
Ікона митця Михайла Дмитренка
у церкві оо. Василіан у Дітроїті —
Гемтремку.*

вав невільників. Твої щедроти й милостині ще й сьогодні люди згадують”. А Монах Яків говорить: “Я не в силі описати всі його милостині. Він не тільки у своїм домі творив милостиню, але й по всьому городі. І не тільки в одному Києві, але й по всій руській землі”.

Никонівський Літопис свідчить, що Володимир “показав багато добрих діл, правду, довготерпіння, любов, смирення, чоловіколюбя, милосердя, а до Бога і Божественної віри горів духом, наче вогонь, і був дуже страшний для тих, що не вірили в Господа Ісуса”.

“Всі сучасні джерела згідні, – каже проф. М. Чубатий, – що після хрищення Володимир зовсім змінив своє попереднє життя та перейнявся євангельськими правдами милосердя і любові ближнього. Свої багатства обертав він не тільки на державні потреби й на будову церков, але також на допомогу бідним, хворим і вдовицям” (Історія Християнства на Русі-Україні. Том 1, с. 279).

Наша церква у своєму богослужінні у дні празника св. Володимира виславляє його найкращими похвалами. Тут він величається як “другий Костянтин словом і ділом”, “істинний проповідник”, “корінь правовіря”, “начальник благочестя і проповідник віри”, “другий Павло”, “нищитель ідолів”, “рівноапостольний”, “світильник світлий”, “преславний Христовий угодник”, “ревнитель Апостолам”, “преблаженний Отець і Учитель, яким ми Христа пізнали”.

На стиховні вечірні ми кличемо до нього: “Радуйся, руська похвало, радуйся вірних правителю, радуйся божественний Володимире, наш начальнику, радуйся віри забороло, радуйся чудо чудес преславне, і для прибігаючих тих пристановище, радуйся всесвятий каменю віри і молільнику за тих, що тебе оспівують і вірно величають”.

Культ Володимира Великого

Хоча Володимир Великий ще за свого життя мав славу Христителя і Просвітителя Руси, то все-таки по його смерті його ім'я довгий час не було поставлене на список Святих, і він не мав свого празника. Головною причиною того було те, що при його гробі не діялися чуда, що їх вимагає Церква до канонізації. Монах Яків у своїй “Похвалі” боронить його перед наріканням, що він не творить чудес, кажучи: “Не дивуймося, любі, коли він не творить чудес по смерті, бо багато святих праведних не ділали чудес по смерті”. І за св. Іваном Золотоустим він повторяє, що “святую людину пізнати по її ділах, а не по чудах”.

Іпатіївський літопис під 1229 роком, згадуючи Володимира, дає йому титул “Великий”, і тим дає знати, що тоді він ще не був почитаний як Святий. Ні в одних синодиках, це є списках Святих, домонгольського періоду нема імені Володимира.

ПАМ'ЯТНИК св. ВОЛОДИМИРОВІ

Він стоїть, Великий Володимир,
На Горі високій, над Дніпром!
З Ним, із Князем, все пережили ми,
Сповідались, вірили й були ми
Під його покровом і хрестом.

Все пройшло: і гуни, і монголи –
Осоружна Азії орда...
Тільки він, наш охоронець волі,
Огляда лани широкополі,
Нашу землю рідну огляда.

Все згоріло і пішло із димом,
Все сплило розбурханим Дніпром.
Тільки Він, Великий Володимир,
Оживляє силу і надію
Животворним праведним хрестом!

Микола Шербак

Празнування в дні смерті Володимира було установлене десь після 1240 року. Новгородський Літопис під 1240 роком говорить, що 15-го липня, це є в дні смерті Володимира, князь Олександр Невський осягнув визначну перемогу над шведами на ріці Неві. Якщо б тоді Володимир був уже почитаний як Святий, то літописець, певно, був би згадав його і ту перемогу був би приписав його заступництву. А тим часом він пише, що князь Олександр переміг шведів “силою св. Софії і молитвами Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії, в 15-ий день місяця липня, в дні св. Кирика і Юліти, в неділю Собору 630 св. Отців, що в Халкидоні”.

І якраз з тієї нагоди, що князь Олександр Невський переміг шведів у дні смерті Володимира Великого, то в Новгороді був установлений його празник на 15-го липня. В Новгороді не могло бути мови про чуда при його гробі, тому треба прийняти, що його празник був установлений не як чудотворцеві, але як рівноапостольному Христителеві Руси. Іпатіївський Літопис під 1254 роком уже називає Володимира Святим. А Лаврентіївський Літопис під 1263 роком згадує про празнування його пам'яті як Святого. В 1311 році новгородський архієпископ Давид збудував церкву в честь св. Володимира Великого на одній з брам свого Софійського кремля.

Мощі св. Володимира Великого спочивали в мармуровім саркофагу під руїнами Десятинної церкви від 1240 року аж до часів київського митрополита Могили. Він у 1635 році, відбудовуючи Десятинну церкву, знайшов у її руїнах його мощі. Голову св. Володимира митрополит П. Могила дав до Києво-Печерської церкви. Долішню шокую післав у дар московському цареві Михаїлові, а цей передав її до Успенського Собору в Москві. А ручну кість П. Могила поставив у соборі св. Софії в Києві.

Історик М. Чубатий дає нам дуже влучну характеристику особи св. Володимира Великого. “Особа св. Володимира Великого, – каже він, – мабуть, одинока перейшла з усіма варіантами його життя в усну народню словесність як надзвичайна постать Володаря двох облич. Володимир, це сильний, справедливий володар Руської Держави, що при допомозі своїх лицарів-помічників і героїв береже в державі лад, винищує всякі злочини та порушення права і справедливості. Це оборонець батьківщини перед зовнішніми ворогами. В усній словесності з'являється теж другий Володимир, святий, богоугодний і милосердний, приятель бідного народу. Цей другий Володимир, ще “Сонечко Ясне”, це батько всього народу, овіяний духом Євангелії не на словах, а на ділах. Він винищує нужду та вбожество у своїй країні. Це соціальний реформатор не на засаді ненависті людини до людини, не на теорії боротьби клас без основ християнської любові, це соціальний реформатор, що усуває нужду, вбогість та недостаток у своїй країні задля Бога та в ім'я справедливості і євангельського братолюб'я”. (Історія Християнства на Руси-Україні. Том 1, ст. 287).

ІЗ ЗРАЗКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ОБРЯДОВО-ЦЕРКОВНОЇ ПІСЕННОСТІ ТА ПОЕЗІЇ, ПРИУРОЧЕНИХ ДО КАЛЕНДАРНИХ СВЯТ

11 (24) ЛИПНЯ

День пам'яті святої Ольги, княгині Київської

Кондак (4). Похвалімо сьогодні Бога, доброчинця всіх, що прославив на Руси-Україні Ольгу Богомудру, щоб за її молитвами подав прощення гріхів душам нашим.

(Гл. 4. Подібний: "Як хороброго") Як сонце засіяла нам преславна твоя пам'ять, Богомудра Ольго, мати русько-українських князів, Христова улюблениця, вихована апостольськими навчаннями. Ти виступила проти поганських божків, а ще більше проти диявола і просвічена силою Святого Духа, з темряви незнання привела до Бога свою країну і народ. Моли Господа за тих, що святкують твою пам'ять!

Радійте духовно, вшановуючи пам'ять Богомудрої Ольги. Бо вона постійно молиться до Христа, маючи за помічницю Пресвяту Богородицю, з чудотворцями й мучениками, щоб визволити від бід і скорбот тих, які з вірою її оспівують і вшановують її священну пам'ять.

Молитва до святої Ольги

Свята Ольго, ти була княгинею української землі, ти була рівноапостольною у голошенні святої віри в Україні. До тебе кличе весь наш народ, як до могутньої заступниці в небі. Отож, свята княгине, опікуйся нами. Будь нам матір'ю в небі, як була ти матір'ю українському народові на землі. Випроси нам ласку, щоб у всіх наших родинах і в цілому народі славилось ім'я Боже і зберігались Божі правди.

За твоїми молитвами, свята наша заступнице, українська молодь нехай виростає у скромності, люди середніх літ нехай служать побожністю і працьовитістю, а старші нехай добрим прикладом та порадою ведуть український народ до святості і добробуту.

Могутня заступнице України, свята княгине Ольго, молися за нас. Амінь.

15 (28) ЛИПНЯ

День пам'яті святого Рівноапостольного князя Володимира

Слава (гл. 6). Воістину матір'ю усіх міст твоєї держави, Великий Володимире, стало місто Київ. У ньому, по всіх престолах з'явився Христос з Отцем і Святим Духом, завдяки старанням твоїм і твоєї праматері Ольги. Отож народ твій прославляє тебе, наш Просвітителю і скорий заступнику. З тобою і ми молимося до Христа за мир у народі й спасіння душ наших.

(Гл. 8). Рівного апостолам, великого й славного князя Володимира, просвітителя нашого народу, велично й радісно вшановуємо, бо через нього ми прийняли віру, в Христа Бога. Тому, святкуючи пам'ять його, всі разом радіймо, маючи його за провідника до царства небесного.

(Гл. 8). Навчений від Бога несказанною небесною мудрістю, дійшов ти до багатого розуміння його віри і поспішно прибіг до його краси. Тому прояснив ти свої духовні очі і підніс їх до розуміння правдивої віри. Святкуючи з цієї нагоди, кличмо: благословенний Бог, що духовним світлом просвітив твоє серце, світлий світильнику Володимире. Моли Христа Бога, щоб дав прощення гріхів тим, що з любов'ю вшановують твою пам'ять.

Сідальний (Гл. 4). Було в тебе міцне й велике прагнення правдивої віри Христової, скоро ти знайшов джерело води живої, яка до Бога підіймає, негайно прийняв духовну купіль, щоб очиститися від гріховної скверні. Ти й людей своїх привів до Христа, тож моли його за спасіння душ наших.

З Канона—Пісні 9 (в скороченні).

Ірмос (Гл. 8). Давид був ізраїльським царем і спас народ, знищивши поганських божків; натхнений Духом, він Божого Сина провістив. А ти, святий Володимире, пізнав у Тройці Бога, що його ми величаємо.

Святий великий князю Володимире, моли Бога за нас.

Світильний. Просвітивши народ свій христовою водою і зігрівши його любов'ю Бога, ти, Володимире, разом з праматір'ю Ольгою, прославився перед Богом як справжній апостол. Через вас і ми прославляємо чудного в святих Христа.

Молитва до святого Володимира

Святий князю Володимире, тобі поручаємо всі потреби нашого народу і свої власні. Ти охрестив Україну в ім'я Пресвятої Тройці. Тож, святий наш покровителю, зглянься на наші мольби та моління всього нашого народу і, як колись, живучи на землі, так і тепер, прославлений у небі, молися за нас.

Молися, найперше, щоб увесь наш народ, яким ти колись управляв, визнавав одну Христову віру, яку ти прийняв і в якій ти себе освятив. Молися, щоб заповідь любови Бога і ближніх завжди була вказівкою нашому народові у громадському житті.

Живе наш народ серед важких дочасних випробувань, тож молимо тебе, заступнику й покровителю української землі, вставляйся за нас до Бога і випроси нам благословення в дочасних потребах.

Святий Володимире, будь нам великим опікуном і заступником у небі, як був ти печаливим князем нашим на землі. Амінь.

* * *

ПОМОЖИ, ГОСПОДИ!

*Присвячую світові слави
бандуристові Василеві Ємцеві*

Ми хочемо, щоб все росло прекрасне,
Щоб ріс, не гинув рож пахучий цвіт,
І розцвітався для нас, все краще й краще,
Та ніжні пахощі разносив в світ.

А те, що лиш межується з красою,
Але в житті нікчемністю цвіте,
Ми косим з меж тих гострою косою,
Щоб там блиснуло сонце золоте

А весь бур'ян, який росте між цвітом
І глушить лиш куші цих наших рож,
Старанно ми виполюємо літом
Аж доки не роззлоститься мороз...

Й щоб сяло воно промінням ясним,
Мов усміхаючись у тиші дня,
І з цього цвіт наш став з усіх найкращим
І розроставсь в красі своїй щодня!

Пошли ж нам, Боже, сил і дух натхненний,
Щоб цвіт цей нам уміло розвести
Й Тобі, колись, мов фіміям священний,
Найкращу квітку з нього піднести.

Моранж (Франція) 12 лютого, 1958

Борис Цибульський

ГРАЙ, МОЯ КОБЗО, ГРАЙ!..

У 50-ліття творчості кобзаря Василя Ємця

Грай, моя Кобзо, грай!
Про Україну – Рідний Край,
Про степ широкий і Дніпро.
Не дай забути в чужині
Недавні наші волі дні
Та боротьбу за честь-добро.

Тепер я вже на схилі літ,
Від тебе, Кобзо, свій привіт
Передаю для Рідного Народу.
Бо ти для мене, як сестра,
Правдиво вірною була,
В тяжкі часи і у негоду.

З тобою світ я перейшов,
З тобою я відчув любов,
З тобою плакав і сміявся,
З тобою правду голосив
І славу України я носив
Та вірним їй на все зоставсь.

Грай, моя Кобзо, грай!
Сил мені, Боже, додай,
Сподоб дожити нам обом
Дня воскресіння України,
Коли народ вставатиме з руїни
І волі заспіва псалом!

Я вірю, Кобзо, в ту хвилину,
Що ще на рідну Україну
Повернемось ми вік дожить.
І там спочинемо в спокою,
По днях мандрівок чужиною
І про славу, Кобзо, будем снить...

Микола Горішний

“Народна Воля” 21 вересня, 1961.
Скрентон, ЗДА.

